

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET“-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, **VAJDA FERENCZ,**
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre : . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Felhívás.

Tisztelettel kérjük a „Vasárnap“ azon t. olvasóit, a kik (1) egy koronát küldtek volt be, tehát előfizetésük már április elsején lejárt, hogy előfizetési díjaikat a jelen évnegyedre siessenek beküldeni, nehogy a lap szétküldésében akadály merüljön fel. A kik felhívásunknak nem tesznek eleget, azoknak lapunkat e hó végétől nem küldhetjük meg!!

A szerkesztőség.

Emlékezzünk a régiekről!

Hová fajult el a régi idők erkölcsös népe? A kedves, patriarchális szokásoknak ma már még nyoma is kiveszett népünkben. Mintha látnám a régi, egyszerű földmives családot csendes szombat estvén!...

A galambösz nagyapa — pápaszemmel orrán — hangosan olvas fel a bibliából. A család tagjai áhitatos képpel hallgatnak reá. A gyermekek is az asztal körül ülnek a karos lóczákon, ártatlan lelküket meghatja az egyszerű, de szívhöz szóló hangon elmondott történet. Csak a legkisebbik alszik édes álmat jó anyja ölében.

Vasárnap reggelén a harangok hívó szavára megtelik az Ur hajléka buzgó, vallásos néppel. — Komoly arczczal siet apraja és nagyja az Isten házába. El nem mulasztaná senki a templomi órát. A buzgó imádság az egekig hat fel. A munka megszűnik e napon; lárma, szekézőrgés nem hall-

ható ekkor. A vasárnap délutánokat s még inkább az estvét az ifjak a családi körben töltik el, istenkáromlás, erkölestelen élet: ismeretlen fogalmak. Ha pedig mégis akadna a nyáj közt egy eltévelyedett juhocska: kérérlhetetlen szigorral itélkezik felette a bölcs presbitérium. — A házaselek között szeretetteljes egyetértés uralkodik. S ne is próbálná fejét felütni köztük az egyenetlenkedés, mert az ilyenekkel brevi manu rövidesen, rövid közzel szokott elbánni a konzistorium.

De hadd álljon itt néhány szemelvény, ama régi jobb idők jellemzésétől, az akkori jegyzőkönyvekből. Megláthatjuk azokból, hogy minő árguszemekkel örködték őseink a nép erkölse felett.

„A káromkodó és egyéb tánczosoknak, büntetésüknek formája e legyen: Vasárnap reggelii praedicationo előtt nyaka, keze a kalodába tétetvén, a praedicationának fogytaig ott szenvedjen, kijövéen pedig, az egész gyülekezet előtt csapattassék meg.“

„1737. A legények 50, a leányok 40 botbüntetés terhe alatt tiltattak a vasárnapi tánczolásról. Az ifjak erre magukat sajátkezü aláírásukkal is kötelezték.“

„1737. Káromkodásért Gyenes Erzsébet 40 pálczára íteltetett, mely büntetés alól megengedtetett neki magát 10 forint azonnali lefizetésével megváltani.“

„1767. ápril 5. Határozat: „a ki konsistoriumba hivatik s vakmerőképen meg nem jelenik, ugy tartassék, mint fukar. Ha pedig presbyter és hivatva sem jelenik meg: kicsapattassék.“

„1768. decz. 22. Kőrösi Csapó János, hogy ha tovább is a templomot vakmerőképpen elmulasztja és a tanítóval gyűlölködik: az ekkleziásai tanácsnak végzete szerint, halottja törtévéen, Szamár-

temetéssel temettetik, vagy másképpen is, a mint illik, büntetetik.“

„1768. Kovács Marczy s felesége együtt élni nem akarván, a féli 12, a nő 24 botot kapott, minek folytán mindkettő kézbeadással kötelezte magát a további békés együttlakozásra.“

„1768. Gergely Tolvaj János a csürből buzát, zabot lopott s a bíróság által 24 pálczára büntetett, de megnyerte, hogy a fenyíték rajta 4 firt azonnali lefizetése árán végre nem hajtattott; mindazonáltal a körösi templomban könyörgés alkalmával egyszerű felállással kövesse meg az Istent és az eklézsiát.“

Mindezeket pedig megírva találhatjuk Batta György előbb berzétei, jelenleg pedig simoni-i ev. ref. lelkész urnak a berzétei egyházzól írott monografiájában szóról-szóra.

Hová levétek régi jó idők?!... Ime, az óra mindjárt éjfelet mutat, midőn én — e sorokat papírra vetve — elgondolkozom a mult és a jelen nagy különbségein: vasárnap este lévén, a korcsma felől részeg kurjongatás zaja szűrődik át ablakaimon. Istent káromló, rút szidalmazások verik föl az éjszaka esendjét. — Hol vagy te, régi presbitérium, hogy reggelre kelvén, — kalodába tétetnéd a vakmerő rakonzátlanokodokat, s templomból kijövén, megcsapatnál őket?!...

Alússzátok, ugy-e, csendes álmotokat künn a temetőben? Nem is volna jó tinéktek visszakerülni hozzánk, ez erkölestelen világba! Pihenjetekek békén az Urnak nevében.

BCU Cluj-Napoca University of Medicine and Pharmacy
Nemes Elek

Az önbizalomról.

Ha e lap kedves olvasói előtt azt a kérdést tenném fel, hogy: *mi az önbizalom?* azt hiszem, hogy így kevesen tudnának rá helyes feleletet adni. Veszem azért magamnak a fáradságot, hogy egy kissé bővebben foglalkozzam a kérdéssel. Van egy közmondás, mely így szól:

„Segíts magadon s az Isten is megsegít.“
Ha e közmondással egy kissé részletesebben foglalkozunk, rájöhetünk arra is, hogy mi az az *önbizalom*, mert megtaláljuk és belefoglalhatjuk a tételbe a munkát, a kötelességek teljesítését s az Istenbe vetett hitet is.

Segíts magadon!... Más szóval dolgozz!... Ne várd, ne reméld a segedelmet, a biztatást mindig másoktól, hanem állj ki önelhatározásodból és dolgozz. Intézd te a magad sorsodat s ne csak ne várd, de ne is törd, hogy mások biztassanak és intézzék a te dolgaidat, mert ha teljesítetted kötelességedet, akkor okvetlen czélt érsz — boldogulsz — az Isten is megsegít!

Mit? Hogyan? Hol? Mikor dolgozzam? stb. kérdéseket fel se tedd, azokra feleletet se várj, mert ha van akaratod és erős elhatározásod, akkor saját magad, a cselekedeteiddel czáföld meg a kérdéseket. Fogj csak munkához s végezz annyit és úgy, a mint azt felfogásod szerint a legjobbnak látod, mert az önmagunkban levő erős elhatározás, kitartás a munkában, vagy más szóval; az *önbizalom* nemcsak örömet és meglegedést, de kenyeret és közbecsülést is szerez.

Igaz, hogy a testi és lelki erő egy magában

TÁRCZA.

A kardoskuti harangok.

Irtta: *Keviczky László.*

A tiszteletes ur arcza ragyogott az örömtől. De hogy is ne? Legbuzgóbb óhajta teljesült, mit már nem is gondolt elérhetőnek, de utána törekedni azért nem szünt meg soha; most meg volt végre. A falunak, az ő szegény eklézsiájának ujdonatuj harangjai érkeztek. Ujak — mondom — mert régi is volt egy, olyan „kis kaliberű“, szokta mondani a tiszteletes ur, melyet valamikor valakitől ajándékba kapott az egyház; úgy tetszik, hogy valamely fölparcellázott uradalom majorjából került a falu karsu tornyába. Párja is volt, egy bus kongásu nagyobb harang; de azt odaadták az öregek akkor, mikor a fiatalok is elmentek, mikor „Kossuth Lajos azt izente...“

A kis harangot megszokták. Senkinek sem volt ellene kifogása. Az elhunytak nem hallották, az élők pedig tudták, hogy harang az; azért van a toronyban. Csak a tiszteletes urat bántotta az a „gyermekes csilingelés“, mely úgy hangzott, mintha mondogatná: „csintalan-csintalan“. Régen volt az, gondolja magában s ilyenkor vissza mondta neki: „haszontalan, haszontalan...“ Most végre megszű-

nik ez a bosszantás s lesz ékes zene a paplak közelében.

Ott volt letéve a torony lábánál a két új harang. Körülötte játszadoztak a nyughatatlan iskolás fiúk, meg-megérintve ujjjaikkal a fehérő fényes ércztömeget, mely nemsokára fönt lesz a toronyban. De hogyan is viszik azt föl? Hiszen nagyon nehéz lehet, meg azután megkondul utközben s lesz nagy ijedelem a lakosok közt! (Már tudniillik mindenki azt hiszi, hogy más fog megjíedni; hisz mind talpon voltak a hivek.)

— Mikor fogják felhuzni? — kérdezzették egymástól.

— Még ma. Azt hiszem, mindjárt. Már jön is a tiszteletes ur.

Csakugyan. A lelkész, hona alatt iratokkal, könyvekkel, kilépett a parochia kis ajtaján s a presbiteri gyűlésbe tartott. Szembetalálkozott ünnepiesen felöltözött leányakkal, ezek koszorukat, pántlikát, kendőket hoztak a harangok felékesítésére. A tiszteletes ur szeliden mosolygott rájuk s jóváhagyólag intett fejével. A pajkos iskolástiukat pedig gyöngéden megfenyegette ujjával, hogy ne szeselkedjenek.

— Vigyázzatok — ugymond — baj ne essék a harangban. Azok kissé megszeppentek, hogy — lám — olyan félteni való portéka a harang.

A presbitérium teljes számmal együtt volt. Már meg is állapodtak abban, hogy mit fognak kifogásolni a tiszteletes urral szemben, mert hiszen ellenzéknek csak kell lenni ebben az esetben is.

minden embernél csekélység, de jól jegyezzük meg, hogy a munka megkedvelésében, a kitarásban, az élet küzdelmeiben, a csalódásokban és örömeiben, minden más ember ereje és segítése csak olyan és annyit ér, mint a gyenge fa mellé dugott karó, a mely jó és hasznos szolgálatot tesz addig, míg ott van és a fa megerősödik, mert megvédi és oltalmazza a gyenge növényt az elhajlástól és némely sérelmektől, de fejlődését nem sietteti, nem segíti elő. Milyen lenne az ember élete, munkája és más cselekedete, ha örökké a karóhoz hasonlítható támogatóra, idegen erőre és más segítségére lenne szüksége? Ugy-e, a kis fának is csak addig van szüksége a karóra, a míg megerősödött? Mit ér az azután mellette, ha a fa kifejlődött és szilárdan áll?

Eppen így van ez az emberrel is! Kis korában szükséges is, hasznos is, jó is, kell is az utasítás, a jóra intő szó, a tanács, az oktatás stb. De ha lassankint önbizalmát felkeltettük, ha helyes alapot nyert és ebben némiben megerősödött, önállóvá lett, azután csak irányításra, vezetésre van szüksége, épen mint a fának a tisztogatásra.

Hányan vannak, kik gyermek korukban már a saját lelki és testi erejökre lettek utalva s mégis megélték. Igen! mert az önbizalom, lelki és testi ereinek kifejtése, a másokénak megfigyelése az Istenbe vetett erős hittel egyesülve csoda dolgokat művel.

Minden ember a szó igazi értelmében, akkor igazi ember (legyen férfi vagy nő) ha tud bizni önmagában, ha érzi és képesnek hiszi magát arra, hogy az élet küzdelmeiben meg tudja állni helyét épen úgy, mint a sok százezerek és milliók, kik

A lisztet is két malomkő csinálja! Meg azután a magunk forma ember ott tanul, a hol az okosabb megszorítottán, kivágja magát. Nagyon épületes dolog az! Kivált az olyan okos ember, mint a tiszteletes ur, ki már közel harmincz éve közöttünk van s mindig jól ment minden; nem kicsi dolog az!

Fel-felemlégetik a tanácstagok a tiszteletes ur életének sorját. Még papsága kezdetén, fiatal korában, milyen bölcsen oldotta meg azt a nehéz kérdést, mely miatt annyi baj volt az elődjével! Arról volt szó, hogy tekintettel a soká tartó szárazságra: kell-e imádkoztatni a templomban esőért, vagy még várjon egy kicsit a lakosság? A gyűlés két pártra szakadt volt, a mi másként nem is lehet ősidőktől fogva, legfeljebb, ha még egy harmadik párt keletkeznek. Az esőpártiak paraplikkal jöttek s ezeknek érvelése hatásosabb volt. A „jó idő“ pártiak beszédéből kiritt a magánérdek, az önzés. Kinek a szénája volt veszélyeztetve, kinek a vásári utja, azon esetre, ha esőre fordul. Ezek azzal érveltek — s nem minden eredmény nélkül — hogy esőért imádkozva, megeshetik, hogy majd az esőzés „jogérvényre fog emelkedni“ — ha pedig kértük, nem szólhatunk ellene. Már-már kitörőben volt a baj. Az erősebbnek látszó esőpártiak szavazást követeltek.

Az elnöklő lelkészen volt a sor, hogy döntsön a kényes kérdésben. Szavazásra nem volt szabad az ügyet bocsátani, de azért tisztában volt a teendők iránt. Az sem volna helyes, ha a pártok vala-

eddig éltek és élnek, ha nem csügged el az első akadályoktól, hanem igyekeznek azon győzedelmeskedni. Ha nem merünk szembe szállni az élet küzdelmeivel, akkor mire jó a mi életünk? Ha mindig azt várjuk, hogy másoktól kapjunk egy kis segítséget és segédelmet, akkor kinek és miért élünk? mert tudhatjuk s ha nem tudnók, tanuljuk, vagy jegyezzük meg azt, hogy rendezett államban senkinek sem szabad éhen meghalni. Az ilyenekről is gondoskodni, nekik munkát adni vagy fentartásukról másképp gondoskodni az államnak épen olyan kötelessége, mint az adó és más ügyek intézése.

De nem! Így gondolkozni nem szabad, annál kevésbé ezt bevárni vagy megkisérteni, hisz mindnyájan anyától születünk, az Isten mindnyájunknak adott értelmet a főbe... vért az ereibe, Isten mindnyájunknak atyja, tehát önbizalmunk is van, vagy lehet mindnyájunknak.

Igy tehát bizzunk önmagunkban s fejtjük ki testi és lelki erőnket úgy a mint kell és Istentől adatott. Ne csüggedjünk, ne lankadjunk el, hisz őseink is küzdöttek, nekik sem repült a sült galamb a szájakba. Küzddel és kitartással értek el nagy célokat és arattak diadalokat az élet küzdelmeiben és ellenségeiken.

Hol kezdődjék az önbizalom felkeltése és meddig tartson? A gyermek korban és tartson addig míg él. A gyermek korban a szülők, később a társadalom és az élet tanít meg az önbizalomra.

Hány gyermeket és azután fiatal embert tett és tesz tönkre az, hogy az apa, az anya, a bátyja, a rokonok és más jóakarók megtesznek és elvégeznek helyette olyan munkát, a mit ő is elvégezhetne? Hányan vannak, a kik pénzzel s egyéb-

melyike megneheztelne rá. Födolog a közmegelegedés.

— Az a kérdés — mondja az elnöklő lelkész — hogy esőért történnék-e imádkozás, vagy ne történnék? A vélemények megoszoló lévén, nem lehetünk eléggé óvatosak, — tisztelt presbitérium — nehogy valaki is kárát vallja. Én tehát, mint elnök, indítványozom: mondja ki a tanácsülés, hogy ez az ügy — most az egyszer — a jó Isten tetszésére bízatik.

A javaslat általános helyesléssel fogadtatott, mindkét felől megnyugodtak s nem volt okuk megbánni.

Csak hogy az régen volt s a dolognak hire is ment; de azóta alig volt alkalom nevezetesebb kérdésben dönteni. Még is egyszer. Mikor a torony felemeléséről volt szó. Az inspektor indítványozta, hogy a templom tatarozásával emeltessék a torony egy kisé magasabbra. Jó, hogy ott volt Kapros Péter, az beadott az indítványnak azzal az argumentummal:

— Nevetséges dolog, egy toronyt felemelni! Ki fogja felemelni? Hiszen az nagyon nehéz!

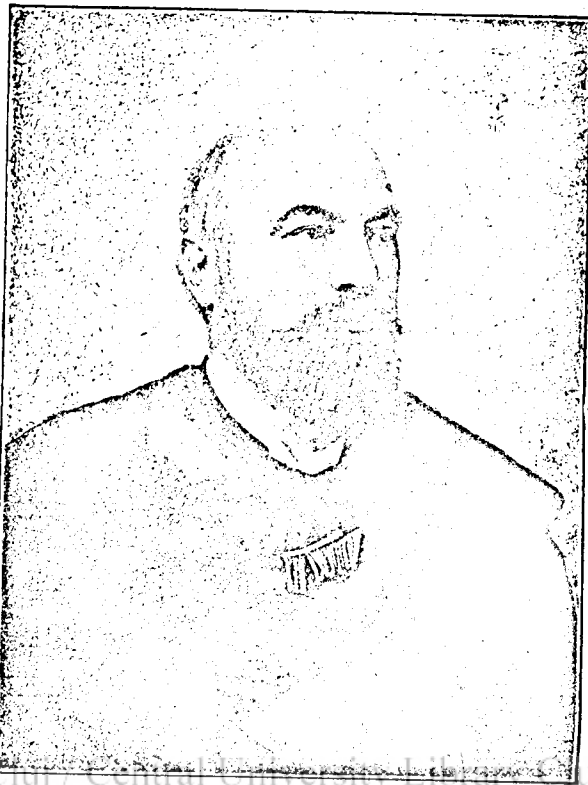
— Ugy van — zugták mindenfelől. Nem is lett abból aztán semmi.

Most, hogy az új harangok megérkeztek, itt a fogaskérdés: hogyan kelljen azokat fölszállítani a toronyba? A torony 60 láb magas, azt ember fel nem éri, talán, ha élne a Kamó Marczy, fölérté

bel segítették akkor és olyan dologban, a mit nélkülözni lehetett volna? Hányan vannak, a kik rákapatták a gyermeket akkor és olyan dologra, a mit és a mikor azt nem lett volna szabad látnia, megtanulnia, a mitől távol kellett volna tartania? Hányan vannak, a kik gyönyörködnek, ha gyermekek csufot mond és káromkodik? Hányan vannak, a kik nem szoktatják arra magukat és gyermekeiket, „hogy krajezából lesz a forint.“ És így tovább.

Az erkölcsi bűnök nem olyanok, mint a természetben az eső, hanem olyan, mint a hegyről lezuhanó hótömeg — lavina — mely kedvező időben nemesek lecsuszik, hanem rombol és pusztít is. A rossz úgy fejlődik és nő a kedvező talajon, mint a lavina, pusztít és rombol.

A ki figyelemmel kíséri és olvassa a hírlapokból a borzasztó híreket, itt egy gyilkosságról, ott egy rablásról, vagy

Dr. Darányi Ignác.

volna, a ki 18 éves korában már öles ember volt, de az meghalt s magasabbra nem nőhetett. Már pedig akkora létra síncs a faluban, mert az árendásé tavaly kettétört s a felét nyomban eladta. Pedig így volna a legalkalmasabb, ha valaki fölül huzná, más meg alulról tolná a harangot. No, de majd meglássuk, mit mond a tiszteletes ur, az okos ember; csakhogy azért nem engedünk azonnal.

A tanácsterembe lépő lelkész most egész vidám ábrázattal jött, a magával hozott iratesomót, könyvet az asztalra helyezte maga elé s törülgetni kezdé keszkenőjével a pápaszemét. Ugy látszott, hogy nem lesz ellenkezés, mert a hangulat örvedetes. Biztos jele a békességnek. Egy fecske is berepült a nyitott ablakon, egy-két legyeecske becsalogatta. Hessegették a presbiter urak, mikor jobb odakint.

— A kegyelmes gondviselés megengedé nekünk azt az örömet — kezdé a lelkész — itt vannak rég óhajtott haragjaink. Mondhatnám: boldog szemek, a melyek látják, a mit ti láttok és fülek, a melyek hallják, a mit ti hallotok... Nemsokára hallhatjuk kedves harangjainknak zengzetes szavát. Mily boldogság, midőn kedves elhunytjaink kikisérésekor a harang bus szava is belevegyül a zokogásba! (Itt hideg borzongás futott végig a presbiter urakon: egy sem óhajta, hogy fölötte zokogjanak már.) A hallgató gyülekezet szemében köny csillogott s kis ideig megható csend lett.

más effélékről és ezeknek okát kutatja, rájöhet, hogy mindeniknek kezdő oka a rossz nevelés, az önbizalom, a munkaszeretet hiánya lelki és testi erejének kifejlesztése az Istenbe vetett hit és bizalom csekélységében van.

Mert az az ember, a ki önerején küzdött fel magát az értelmes emberek sorába, a ki önszorgalmával és takarékoságával szerzette vagyonát, a ki bizik önerejében, a ki nem fél a munkától, az soha sem vetemedik sem a gyilkosságra, sem más erkölcsi romlásra, nem kerül sem az utszélére, sem a börtönbe.

Segíts magadon... Ezen szók valódi felfogása és tudása, már csudákat is vitt véghez, hisz legyen az ember szegény, vagy gazdag, gyenge vagy erős, tudós vagy tudatlan, csak önbizalommal bírjon, nyitját bírja a boldogságnak, mert a valódi boldogság nem az elért örömben, nem a kivívott sikerekben áll, hanem azon

... Ergó, (tehát) az a kérdés uraim — folytatá az elnök, hogy mi módon történjek most már a harangoknak felhuzása s rendeltetési helyükre való elhelyezése? (Ugy van!) De csakhogy már ideig vagyunk; ennél a felavatásnál nem fogunk csufot vallani. Van tudomány — s vannak róla könyvek és rajzok. Valaha kedvvel tanultam a természettant, ergó most végre hasznát vehetjük. Van itt tanulságos leírás bizonyos archimedesi csavarról. Ha ezt kissé áttanulmányozzuk, készen leszünk eljárásunk mikéntjével. Nézzék, itt van az a bizonyos végtelen csavar, itt a csiga s a csigasor. Ezekre szükségünk lesz s hamar elkészítheti egyházunk munkás tagja: Faragó István ezermester. A többinél ott leszek én az utasításokkal. Meglássák kelmetek, milyen szépen és könnyen fog menni a dolog. Öröm azt látni, mikor az életre alkalmazhatjuk a mechanikát (gépezetet). Le fogom itt rajzolni az egészet.

A presbitérium csupa fül volt. Természettan, mechanika, csigabiga, marczimégesz (Archimedes), védtelen csavargó... (végtelen csavar).

Haj-haj! De furcsa is a tudomány! Milyen dicsőség lesz ezeket elmondani az avatatlanoknak odakint... Olyan sugárzó arcczal hallgatták, mintha valami régi ismerőst köszöntöttek volna e tudományban.

A méla csendet ajtónyikorgás zavarta meg. Bebujt egy borzas fej a félig nyitott ajtón, a tudományos légkört beáramló szellő hozta hullámzásba.

tudatban, hogy az Istentől adott testi és lelki erőket helyesen használtuk fel és fordítottuk hasznunkra. Erő a karokban, erő a szívben, erő az észben, ez tehet és tesz boldoggá. Ha ezekkel bírsz, a mások kegyelmére sem szorulsz.

Ha eltörök a kezed, lábad; ha a természetből ostobának, félszegnek születél: ha képtelen vagy tanulni vagy dolgozni, akkor számíts a mások segélyére, de ha épek tagjaid s ha parányi ész is adott az Isten, fejtsd ki erőidet, képezd ki értelmeket, más szóval bízz önmagadban, élj és küzdj férfiasan, nemesen s akkor az Isten is megsegít. Az legyen a legjobb falat, a miért megdolgoztál, az legyen az igazi vagyon, a miért te küzdöttél, a mit te kerestél.

Némely ember azt hiszi önmagáról, hogy a mit tesz, az mindig jól van téve; nálánál okosabb, derekabb ember nincs a világon. Itt az önbizalom már önhittséggé fejlődött, a mi nemcsak veszedelmes, de boldogság is.

(Folyt. köv.) *Borbély József.*

Saul.

Kő köre hull, mint sűrű zápor:

Toborzékol a vad harag!

Im, itt vérszomjas, gyilkos tábor:

Amott szelid, vérző alak!

Im itt mint fölvért tenger árja:

Dühög a nép, köért stb.

Amott fölzeng István imája:

„Atyám! — bocsáss meg nekik. . . !”

A hős mártír kiadja lelkét . . .
A gyilkos nép örjöng, vadul . . .
A földön vérfolt, — mártír emlék —
Saul csak nézi szöllaunul . . .
Majd, mint a tigris, mely vért szagol:
Szilaj haraggal ront elő . . .
A esendes házakba behatol
Könyörtelen a nyers erő!

Oh, szegény, szegény keresztlyének!
Úznek, mint véreb a vadat:
Mint kis mécs láng elhal az élet:
Ködarabok sulya alatt! —
Föllobog a máglyáknak lángja
Füve perzselőn messze sül . . .
Véres kereszt a mártír várja
Jeruzsálemben mindenütt!

A vérszomjas nép: bosszus átok!
— Vér foly az uton, úfelen . . .
A szenvedély kap újra lángot,
A hol csak Saul megjelent!
Szól, zug dühöngve: „Rajta, rajta!”
Duló vihárként jár elől . . .
S láborá, — mint az ég haragja —
A védtelen életre lör!

Oh, Jézus! — ki neved kimondja!
Oh, kit Szentlélek lelkesít . . .!
Legyen szabados, legyen szolgál:
Érzi sok kín gyötrelmeit!
A börtönök már leve vannak:
Benn: férjek, nők, gyermekek!
S vérző korbácsol, bárha kapnak:
Büszkén viselik a sebet! . . .

— Kérem szépen a „gyűlés urakat” — már fönt vannak . . .

— Kicsodák? — kérdé szigorú tekintettel a tiszteletes elnök, bosszankodva a rendzavaróra.

— Hát a harangok, — kérem átosan — már éppen fönt vannak.

— Hol fönt?

— Hát a toronyba, kérem tiszteletvel.

— Mit beszél maga szegény ember? Mi baja lett — Márton? — Így hívták őt, a harangozót, de a nép általán Hergó Marczinak nevezte a tiszteendő ur „ergó” szavajárásától. (Mindig úgy rendelte: ergó, harangozzon!)

— Nincs nekem semmi bajom, kérem — folytatja amaz — hiszen nem volt az nagyon nehéz!

— Mi nem volt nehéz?

— Az a két harang, aki most jött. Fölvittem a toronyba a hátamon, mert — mondok — ugyisott a helye.

E vakmerő beszédre általános elbámulás következett. Egyesek mosolyogtak, mások nyíltan kifejezést adtak megbotránkozásuknak, szörnyűködésöknek. Utóbbiak közé tartozott a tiszteletes ur is. Így csuffá tette ez az ember a mechanikát! . . . Pedig milyen szép lett volna! Már most mi lesz? A váratlan fordulat pillanatnyi zsongás támasztott, azután csend lett ismét.

Csak a kurátor tért magához hamar.

— Hásze, — ha már így van, akkor menjünk, minek ülünk itten?

— Megálljunk! — szól az elnök — még nem határoztunk. Hozzon határozatot a gyűlés. Mondja ki — teszem fel: „Aki föl tudta vinni harangjainkat, az könnyen le is hozhatná ezeket, minek következtében azok kezelése ilyen emberre nem bizható.”

— Helyes! Ugy van! — kiáltják innen is, onnan is. — Elcsappjuk a Marczit . . .

Horgas Gyurka azonnal a sógorát ajánlotta a harangozói állásra; annak a bátyja a tarcsai harangozó testvérenek a lányát bírja, — a jó lesz!

Dudás Mihály azonban a vejét ajánlotta, ki most tehénpásztor, de a gulyájának colompja elhallik messze földre . . .

— Nem úgy urak, — szól az elnök szeliden. Ne kegyetlenkedjünk e mai nevezetes napon. Ha már megtörtént, hát megvan. Jelentse ki a presbiteri gyűlés egyelőre, hogy Mártonnak ezen meg nem parancsolt cselekedetét megütközéssel veszi tudomásul: de tekintettel arra, hogy cselekedetének káros következményei nincsenek, elhamarkodása tulbuzgóságnak minősítetik; állásában ezáltal még meghagyatik, azonban az is meghagyatik riéki, hogy „hivatalában” a maga feje után mit sem cselekedjék, (otthon mint magánszemély tehet amit akar); jegyezze meg magának jól, hogy eklézsiánkkal még mindig (csak!) ott vagyunk, hogy többet észszel, mint erővel.

A helyesléssel fogadott kijelentés után gyűlés tagjai a toronyba siettek ünnepélyes kondításra.

Elcsendesült már Jeruzsálem...
 A gyilkoló vad kéz pihen;
 Buzgó ima Istenhez száll fel:
 Sötét börtönök mélyiben!
 Csendes minden... de forr a lélek
 S a szenvedély megszilajul...
 Hol, hol vannak még keresztények?
 — Damaskus felé megy Saul!...

Szilaj haraggal tör előre...
 Bosszul liheg, arca komor...
 Merőn szegzi szemét a földre,
 Mint, kil lelki vád ostromol...
 Előtte tán István alakja,
 A mint szelid imát rebeg?
 Előtte tán a nép haragja:
 A kö, a vér... máglya, kereszt?

Damaskusban halálra készen
 Keresztények: apostolok!
 De mily esoda! — A kéklő égén
 Szemeváltó fény fellobog!
 Az izmos kar íjját leejti
 S erőltlenül a porba hull...
 Az égi szó vádlólag zeng:
 „Miért kergetsz... Saul... Saul?“

S a földön fekvő bünnös ember
 Az égi hangra fűriád!
 Remegő, szorongó kebellet,
 Félve kérdi: „Ki vagy... ki vagy...?“
 „Én a Jézus, a kit te kergetsz!“
 — Oh mond, Uram! hogy, mit tegyek?“
 „Kelj fel!... Kelj fel!“ — aztán felelnek
 A vadként üzött emberek! —

Damaskusban halálra készen,
 — Miképp hős lelkű bajnokok —
 Várják Saull... várják már régen
 Kisebb, nagyobb apostolok!
 De mily esoda! A bosszus ember
 Jézus Krisztusról predikál!
 Nem törődik véres kereszttel:
 Nem fél ő is meghalni már!

Ellünt szemének vak homálya!
 S bár vér foly uton, utfélen,
 S bár kigyul, ég, füstöl a máglya,
 S bár vérfolt van a köveken:
 Nem, nem rettenli! — szólni bátor!
 Szava dördül — zeng, hat, hevít:
 Nő, nővekszik a kicsiny tábor;
 Az Eszme él, gyujt, lelkesít!...

Nő, nővekszik, úgy mint a esermely,
 Mint a szikra, ha lángra gyul,
 Hol bosszút lihegve zug az ember:
 Ott predikál bátran Saul!
 Kö köre hull, mint sürrü zápor —
 Toborzékol a vad harag!
 Im, itt vérszomjas, gyilkos tábor:
 Amott Saul: — a hős alak!

Im, itt mint fölvert tenger árja:
 Dühöng a nép... harcra siet...
 Amott fölzeng Saul imája:
 „Alyám! — bocsáss meg nékiek...!“
 Nem erőllen, — soha a lélek —
 A verejték bár porba hull...
 Hol, hol vannak még pogány népek?
 — Damaskus felé megy Saul!

Zajzon Mihály.

Hazai krónika.

1902. ápr. 15.

Országgyűlés. A husvétii ünnepek után a képviselőház ápr. 3-án kezdte meg tanácskozását. Előkerült a kereskedelmi tárcza költségvetése melyet az új miniszter, **Horánszky Nándor** ajánlott elfogadásra. Beszédében azt hangsúlyozza, hogy célja az, hogy a vidékeken is teremtsen ipart, s hogy az ország érdekeit megóvja Ausztriával szemben. A kereskedelmi tárcza után, a **közoktatási** tárcza tárgyalása került napi rendre. Ennek tárgyalása iránt élénk érdeklődés mutatkozott minden párton, mert tudvalevőleg, ez alatt terjesztette be a függetlenségi 48-as párt ismert javaslatát (lásd Vasárnap 15. sz. 119. l.) az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtása iránt. **Veress József** volt megbízva a párt részéről a javaslat betérjesztésével. Beszédében, midőn azt hangoztatta, hogy hazánkban a felekezeti türelmetlenséget Rómából is szítják: olyan vihar keletkezett, hogy az elnök alig volt képes lecsendesíteni a zajongó Házat. Különösen a néppárt tombolt és azt akarta **Veress József**re bizonyítani, hogy szavaival a pápát sértette meg. Mikor szóhoz jutott **Veress** szép beszéddel ajánlja a javaslat elfogadását, mert csak ezáltal valósul meg a felekezeti egyenjogúság és egyenlő teherviselés. A javaslatot 78 függetlenségi képviselő irta alá. **Veress** után rögtön szólásra jelentkezett a lutheránus egyház egyik felügyelője: **Szentiványi Árpád**, kormánypárti képviselő. Neki nem kell — úgy mond — a függetlenségi párt javaslata, mert a kormány szíven viseli a protestánsok érdekeit, s már eddig is sokat tett értük. De, mert így is nagy terhet viselnek: arra kéri a kormányt, hogy vagy egyszerűsítsen mindenkorra adjon egy olyan összeget, mely által a protestáns felekezetek fenttarthatják magukat; vagy, ha ez most nem lehetséges, törvény által emelje fel az állam segélyt. **Wlassics**, miniszter azt feleli a javaslatra hogy a 48-iki törvény megalkotóinak nem az volt a célja, hogy az egyes felekezetek egyházi vagyonát az állam elvegye. Nem ez a célja a jelenlegi kormánynak se. Hanem az, hogy ama törvény értelmében, a bevett vallás felekezetek egyházi és iskolai szükségait, a menyiben, ezt az állampénztára megengedi, fokozatosan pótolja. Igéri a kormány nevében is, hogy a nagy egyházi adó leszállítása végett, megfogja tenni a szükséges lépéseket. A vitát folytatják.

A főrendi Ház ülése. Ápr. 8-án gr. **Csáky** Albin elnöklete alatt, a főrendek is gyüleseztek. Elsőben a főrendek tagjainak sorában történt vál-

tozásokat jelentette be az elnök. Azután a képviselőházban letárgyalt javaslatokat olvasták fel és szavazták meg. *Tisza* Kálmán emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg s a gyászoló családhoz részvét irat küldését határozták el.

Gazdasági munkásügyi tanács. Az bizonyos, hogy a közzgazdaság terén előforduló igen sok bajnak, nyomoruságnak, meg az úgy nevezett munkás zavargásoknak az volt egyik oka, hogy sem a birtokos kis gazdákat, sem a munkás osztályt nem hallgatták meg semmiben. *Darányi* földmívelésügyi miniszter most ezen a bajon segíteni akar. *Gazdasági munkásügyi tanácsot* szervezett, a melybe 12 tagnak van helye kis gazdák és munkások sorából. Ezeket a tagokat az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszolgálati helyi bizottságainak kiküldöttjei választják meg. Célja ez új intézménynek, az, hogy mikor a kisgazdák és munkás ügyéről van szó, az ő véleményüket is meghallgassák. A népszerű miniszter ez által újabb tanujelét adta annak, hogy nem csak szóval, de tényleg is szíven hordozza a munkás- és földműves nép sorsát.

Munkásházak az Alföldön. A földmívelésügyi miniszter ur Bács-Bodrog, Csanád, Jász-Nagykun-Szolnokvármegyéknek munkásházak építésére egyenként 20—20 ezer korona államsegélyt utalványozott. Az államsegélyeket a munkás-törvény által létesített községi segélyalapok fogják kezelni, s ebből a munkások telekvételre s házuk fölépítésére fognak kapni segítséget. Bizony sok jó hajlandóságra való szives intézkedés történik a munkások, a falu embereinek jóvoltáért s csak az, aki nem akar látni tisztán, mondja, a mostani időkben, hogy a kisemberek boldogulásáért nem történik semmi.

Krónikás.

Mai képünkhöz.

A megboldogult *Szilágyi* Dezső helyére 1902. január 27-én *Darányi Ignác* földmívelési minisztert választotta meg a dunamelléki ref. egyházkerület főgondnokává. A kerületi gyűlés elnöksége a beiktatási ünnepélyt ápril 16-án tartotta meg, a kálvintéri ref. templomban. Az egyházmegegyeséseiben, lelkeszein kívül vidéki és városi előkelőségek nagy számmal gyűltek össze ez ünnepélyre. Az ünnepélyen *Szász Károly* püspök tartott üdvözlő beszédet, melyet a gyülekezet éneke és *Szilágyi Áron* gyönyörű beszéde követett. Erre *Darányi Ignác* válaszolt. Beszédjében szent vallásunk iránt való forró szeretet legőszintébb. szavai csendültek meg. A kötelességek egész halmazát látja maga előtt — mondván — annak lelkiismeretes munkálásán nem fog megszűnni soha. „Az 1848. XX. t.-cz. betűszerinti végrehajtását kívánja.” Az egyház igazságos adózási rendszerét megállapítani: főkötelességének véli.

Boldog dunamellékiek, kik ily kitűnőséget nyerhettek egyházaik világi vezetője gyanánt. Ő nem csak polgári állásával adott dísz egyházi ál-

lásának, hanem elismert tehetségében, szentegyházunk iránt való törhetlen ragaszkodásában, buzgóságában erőt, hatalmas munkaerőt biztosít, nyújt egyházunknak. Az ő elváltásával az igazi érdem lett jutalmazva. Örömnünknek adunk kifejezést, a dunamelléki ref.-okkal mi is, hogy az ország már egyedüli kálvinista miniszterét ily igazán megérdemlett, szép kitüntetés érte. Adja Isten, hogy ez új munkaterén is tegyen egyházunk oly kitűnő és hasznos szolgálatokat, minőket a hazának mint földmívelési miniszter tesz és tett. Istennek áldása kísérje és koronázza munkálkodását az Úr szőlőjében sok esztendőkön át.

B. J.

Világkrónika.

A hármasszövetség. *Bülow* gróf németbirodalmi kancellár a napokban Olaszországban járt és hosszasan tanácskozott az olasz miniszterelnökkel. Hazamenőben Bécsben is megállott és kihallgatáson volt a királynál. Utazása az olasz-német-magyar-osztrák hármasszövetség megújítása érdekében történt.

A bur-angol béke. Mindinkább megerősítést nyer az a hír, hogy a burók békét kötnek az angolokkal. *Krüger* elnök csak bur ország teljes függetlenségének kimondása mellett hajlandó a békéhez hozzájárulni, de a bur vezérek ebből engednek valamit.

Szociálista tüntetések. A belga fővárosban, Brüsszelben nagy szociálista tüntetések voltak az általános szavazati jogért. A tüntetés elnyomására a katonaságot is kivezényelték. Több haláleset és sebesülés történt.

Az oláhországi zsidókra rossz világ jár. A román kormány ugyanis szigorú törvényt hozott az idegenek ipari munkájára. Emiatt tömegesen vándorolnak ki Amerikába a román zsidók.

Elpusztult város. A Feketetenger mellett levő *Csangri* várost rendkívül erős földrengés teljesen megsemmisítette. A földrengés egy óra alatt hatszor ismétlődött és háromezer házat tett tönkre. Huszezer ember hajléktalan lett.

Egyházi élet.

A konvent. A magyarországi öt egyházkerület kormányzó testülete az egyetemes konvent április hó 29-én kezdi meg üléseit Budapesten. Ezt megelőzőleg 14-én és 15-én már gyűlést tartott a konvent zsinati előkészítő bizottsága; míg ápr. 17-én konventünk kiküldött tagjai az ágost. evang. testvérekkel közösen érdeklő ügyekben tanácskoztak. *Dr. Bartók György* püspök ezen ülésekre még 14-én Budapestre utazott.

Parádi Kálmán halála. A kolozsvári ev. ref. kollegiumnak egyik buzgó tanára *Parádi Kálmán* ápr. 7-én meghalt. Az elhunyt tanár hosszú időn át tanügyi előadója volt az erdélyi ev. ref. egyház-

kerületnek, s mint ilyen igen hasznos szolgálatot tett az egyháznak s a tanügynek. A múlt szeptember elején, 30 évi buzgó szolgálat után, nyugalomba vonult. Földi nyugalomát hamar megzavarta a halál, de annál csendesebb lesz mennyei nyugalma. Halálát családja tagjain kívül ismerősei, tanítványai gyászolják.

Majláth püspök halála. Egyik kolozsvári újság azt írja, hogy az Erdélyrészi Kárpát Egyesület a tudományos pályára készülő, szegénysorsu székely ifjak számára Kolozsváron egy benlakással egybekötött étkező helyiséget akar létesíteni. Az erdélyi főurak nagyon pártolják az eszmét s hogy megvalósulhasson, *Majláth* püspök közbenjárására a szent Józsefről nevezett fiuintézetet e célra át fogják alakítani. A Kárpát Egyesület czélja bármilyen nemes is, de ha ebben a formában jelenik meg: mi egy cseppet sem lelkesedünk érte. Azért nem, mert ez az intézet egy háló lesz, melyben a szegénysorsu nem katolikus székely fiukat fogják elhalászni az egyedül tüdvezítő kath. egyház számára. Jó előre figyelmeztetjük hitünk sorsosait, hogy ne menjenek lépre, mert könnyen megtörténhetik, hogy gyermekeik belecsnek a *Majláth* püspök hálójába.

A pápa könyvét nem szabad olvasni. XIII. Leó pápa még püspök korában egy könyvet irt volt a boldogságos szűznek szent nevééről. A könyv bizonyára nem íródott az akkori pápa szája íze szerint, mert olvasásától eltiltották a népet. A tiltott könyvek közé került, hová az eretnekek (értsd: protestánsok) szabad munkái kerülnek. Mikor aztán később Pecci Joachim pápa lett, a szégyent úgy köszörtültek ki, hogy a könyv írását ráfogták egy kanonokra. Így igazolták, hogy a pápa csakugyan csalhatatlan!

Az aradi püspök halála. Goldis József aradi görög-keleti román püspök meghalt. Hosszabb idő óta betegeskedett. Mintegy hatvanezer korona vagyont egyháznak adta.

Vegyes hírek.

Kalotaszegi varrottások Londonban. London egyik legélénkebb utcájában, egy divatüzletbe kalotaszegi varrottások, nevezetesen: színes himzésű asztalterítők, ágyterítők, asztalkendők, gyermekruhák találhatók. A magyar kézimunka, mintegy angol lapja írja, nagyon tetszik az angoloknak. Szép dolog, hogy Kalotaszeg derék népe munká-

jával, külföldön is becsületet szerez a magyar névnek. De, azt se feledjük, hogy a kalotaszegi varrottásokat Gyarmathy Zsigmondné, a kolozskalotai egyházmegye főgondnokának neje terjeszti külföldön.

Két vak házassága. Budapesten két teljesen világtalan ember lépett frigyre egymással. A férj Popatovszky János 26 éves kosárfonó, az asszony pedig Szikora Anna 22 éves kefekötő. Mind a kettő a vakok országos egyletének műhelyében dolgozik. Az egylet vezetősége a fiatal párnak száz koronát adott nászajándéknak.

A tüdővész Magyarországon. Az országos statisztikai hivatal az utolsó népszámlálás adatai alapján elszomorító kimutatást közöl arról, hogy hány tüdővésztes beteg van Magyarországon. A kimutatás szerint Magyarországon évenként hetvennyolcvanezer ember hal meg tüdővészben, a tüdővésztes betegek száma pedig négyszázezer.

Szabad-e, a leányt erőltetni, hogy kihez menjen férjhez? Nem szabad. A kassai kir. itélő tábla elé került egy házassági válóper, melyben a nő azért kérte a házasság felbontását, mert anyja erőltette, hogy ahoz menjen férjhez, a kít nem szeret. A tábla felbontotta a házasságot, mert az erőltetéssel a leányra lelkiényszert gyakoroltak. Sok szerencsétlen házasság kötött már az összeboronálásokból. A szülők jól teszik, ha gyermekeik boldogságát nem rontják meg az érdek-házasságokkal.

Gyilkos mostoha. Varsányban Hábor András, mint özvegy ember és két gyermek atyja, hét évvel ezelőtt feleségül vette Rigyóczi Agnest, a ki mostoha gyermekeit kinevelte. Hábor ezt megtudta, mire éles szóváltás kelt a házaspár között. Háborné most boszúból a két gyermeket a kutba dobta, ahol holtan találták meg őket. A csendőrség letartóztatta a gyilkos mostohát, a ki tettét beismerte.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A 13. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: *Máté IX. 12; Lukács IV. 23.*

Helyesen fejtették meg. Barabás M. (2), Lukács A. (9), Szabó F.-né (6), Kis A. (1).

A Vasárnap olvasóinak. Bibliai kérdéseket az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel együtt, e rovat vezetője címére tessék beküldeni.

Tudakozzátok az írásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. márcz. 20.	Máté XXVIII. Kr. feltámadása után lett dolgok.
Hétfő „ 21.	Márk. XVI. Kr. megjelenése feltámadása után.
Kedd „ 22.	Luk. XXIV. Mi történt Kr. feltámadása után.
Szereda „ 23.	János XXI. Kr. megjelenése és beszéde Péterhez.
Csüt. „ 24.	Róm. lev. III. Mi által történik a megigazulás?
Péntek „ 25.	Péld. I. A bölcsesség és jó könyvek haszna.
Szombat „ 26.	Zsolt. I. Istenfélő és — istentel-n állapota.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Pál, melyik apostol-tanítványt nevezi — „saját szívének.“

. . . . *Jézus a bűnöket is magához fogadja . . .*

Luk. XV. 2.

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. teológia 5-ajtó) tessék elküldeni.